

Innehåll

Om strategirapporten – syfte och upplägg	2
1. Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning	4
2. Översikt av strategisammanhanget.....	5
2.1 Förändringar i strategisammanhanget	5
2.2 Perspektiven	7
2.3 Sveriges roll i strategisammanhanget	9
2.4 Synergier med andra svenska strategier och aktörer	9
3 Resultatredovisning.....	11
3.1 Stödområde 1: Hållbar fred	13
3.1.1 Mål 1.1: Mer inkluderande fredsprocesser, där kvinnor och unga deltar i högre utsträckning	13
3.1.2 Mål 1.2: Förbättrade förutsättningar för fredliga och inkluderande samhällen på lokal nivå	14
3.2 Stödområde 2: Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer	15
3.2.1 Mål 2.1 Förbättrad rättssäkerhet och ökad transparens samt stärkta förutsättningar för ansvarsutkrävande.	15
3.2.2 Mål 2.2 Förbättrade förutsättningar för kvinnors och flickors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, samt för barnets rättigheter.....	17
3.3 Stödområde 3: Miljö, klimat, lantbruk och energi	18
3.3.1 Mål 3.1 Ökad och mer hållbar produktivitet inom lantbruket samt tryggare livsmedelsförsörjning	18
3.3.2 Mål 3.2 Mer hållbar vattenresursförvaltning samt ökad tillgång till vatten och sanitet	19
3.3.3 Mål 3.3 Ökad produktion av och tillgång till förnybar energi	20
4 Implikationer och rekommendationer.....	21
4.1 Implikationer.....	21
4.2 Rekommendationer inför kommande strategi.....	22

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Syftet med strategirapporten är rapportera Sidas strategigenomförande till UD. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Denna inkluderar redovisning från strategigenomförandet på en övergripande nivå per strategi. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål¹ samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet. Det finns tre typer av strategirapporter: Strategirapport år 1, årlig strategirapport och fördjupad strategirapport.

1. **Strategirapport år 1** skrivs för strategiperiodens första år efter genomförd operationalisering. Rapporten sammanfattar slutsatser och redovisar resultat från genomförandet av föregående strategi (i de fall det finns en tidigare strategi). Denna strategirapport redogör även för den förändringsteori som ligger till grund för Sidas stöd inom strategin, centrala överväganden samt hur verksamheten ska genomföras och följas upp under strategiperioden.
2. **Den årliga strategirapporten** skrivs för de år då varken en fördjupad översyn eller operationalisering genomförts.
3. **Den fördjupade strategirapporten** skrivs näst sista året av strategin efter att en fördjupad översyn genomförts. Rapporten redogör för slutsatserna från den fördjupade översyn av strategigenomförandet som sker en gång per strategi. Den fördjupade strategirapporten ska sammanfatta genomförandet av hela strategin hittills² (bl.a. analys av resultat per strategimål) samt ge tydliga rekommendationer inför kommande strategiperiod. Den fördjupade strategirapporten utgör Sidas huvudtillfälle att lämna rekommendationer till regeringens anvisningar inför ny strategi.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande (t.ex. rapportering, reserapporter, studier, utvärderingar, analyser och anteckningar från partnermöten).

Kapitel 1 sammanfattar Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den kontext (tematisk/geografisk) i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som behöver lyftas till UD samt rekommendationer inför kommande strategi.

¹ I de tidigare resultatstrategierna används begreppet *resultat*. Denna mall använder genomgående begreppet *strategimål* i linje med nya riktlinjer för strategier. I resultatstrategierna är resultaten klustrade kring *resultatområden*. Mallen använder dock genomgående begreppet *stödområde*.

² Dvs. från strategins början fram till 15/3.

”**Trafikljusen**” är Sidas viktigaste signalsystem för att följa hur det går i strategigenomförandet. En bedömning görs för varje strategimål och ger en snabb överblick av nuläget. Bedömningen och motiveringen till denna utgör narrativet i resultatredovisningen (kapitel 3) i strategirapporten. I strategirapporten bedöms två aspekter:

1. **Utveckling mot strategimålet:** Strategimålen anger vad Sidas arbete ska bidra till under en angiven strategiperiod och utgör den huvudsakliga styrningen i strategigenomförandet. Trafikljusbedömning för *utveckling mot strategimålet* används för att få en snabb uppfattning om utvecklingstrender inom de målområden i kontexter där Sida är aktiv. Sidas insatser kan vara med och påverka utvecklingstrender inom de områden där vi är aktiva, men det handlar ofta om större komplexa och långsiktiga förändringar på nationell, regional och/eller global nivå, där ett stort antal faktorer utanför Sidas kontroll inverkar på utvecklingen i kontexten. Trafikljusbedömningen och färgsättningen motiveras och beläggs utifrån tillgänglig statistik, källor eller rapporter.

Bedömning av utvecklingstrender i kontexten i förhållande till **strategimålen**:

- Grön:** Utvecklingen går framåt
- Gul:** Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt
- Röd:** Utvecklingen går bakåt

2. **Portföljens relevans:** Sidas strävan är att sätta samman och upprätthålla en relevant och väl avvägd portfölj i förhållande till utvecklingsutmaningar i respektive strategikontext, strategins mål och Sidas ambitioner avseende förväntade förändringar och resultat. *Portföljens relevans*, dvs. om Sida har satt samman en väl avvägd portfölj av insatser och aktiviteter som bedöms bidra till förändring i linje med strategimålet.

Sida måste löpande justera sin förändringsteori och portfölj utifrån olika aspekter:

- (i) föränderlig kontext och sammanhang, (ii) efter den styrning som myndigheten får och (iii) beroende på om aktiviteter inte gett eller förväntas ge resultat. Trafikljusbedömningen och färgsättningen av detta trafikljus beaktar och utgår från dessa aspekter.

Bedömning av **portföljens relevans**:

- Grön:** Portföljen är relevant
- Gul:** Portföljen är delvis relevant
- Röd:** Portföljen är inte relevant

1. Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

	2018		2019		2020	
	Mål ³	Portfölj ⁴	Mål	Portfölj	Mål	Portfölj
Stödområde 1: Hållbar fred						
1.1 Mer inkluderande fredsprocesser, där kvinnor och unga deltar i större utsträckning.						
1.2 Förbättrade förutsättningar för fredliga och inkluderande samhällen på lokal nivå.						
Stödområde 2: Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer						
2.1 Förbättrad rättssäkerhet och ökad transparens samt stärkta förutsättningar för ansvarsutkrävande.						
2.2 Förbättrade förutsättningar för kvinnors och flickors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, samt för barnets rättigheter.						
Stödområde 3: Miljö, klimat, lantbruk och energi						
3.1 Ökad och mer hållbar produktivitet inom lantbruket samt tryggare livsmedelsförsörjning.						
3.2 Mer hållbar vattenresursförvaltning samt ökad tillgång till vatten och sanitet.						
3.3 Ökad produktion av och tillgång till förnybar energi.						

³ Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**: Grön: Utvecklingen går framåt; Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt; Röd: Utvecklingen går bakåt.

⁴ Bedömning av **portföljens relevans**: Grön: Portföljen är relevant; Gul: Portföljen är delvis relevant; Röd: Portföljen är inte relevant.

2. Översikt av strategisammanhanget

**Totalt strategi-
belopp: 1600 MSEK**

**Utbetalat belopp hittills:
772 MSEK**

**Antal insatser 2020:
13**

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

Vid strategiperiodens början präglades Sudan av ett mycket repressivt politiskt klimat, där förutsättningarna för att nå såväl en hållbar fred, demokrati och en positiv ekonomisk utveckling föreföll mycket dystra. De två senaste åren, 2019 och 2020, har dock inneburit en omvälvande period för Sudan, med omfattande förändringar i kontexten vilka påverkar strategigenomförandet i en både positiv och negativ riktning.

Den sudanesiska revolutionen ledde till att president Omar al-Bashir efter trettio år vid makten avsattes av militären i april 2019. Efter fortsatta förhandlingar om demokratiska reformer och civilt styre undertecknades i juli 2019 en maktdelningsöverenskommelse och ett utkast till en konstitutionell deklaration. I augusti 2019 övergick den verkställande makten från militären till ett suveränt råd (*"The Sovereign Council"*) bestående av representanter från militären och det civila samhället. Samtidigt tillsattes en civilledd övergångsregering. De tre pelarna i övergångsregeringens reformprogram är genomförandet av en fredsprocess, ekonomiska reformer och reformer av rättssystemet.

Sedan den civila övergångsregeringens tillträde har positiv utveckling skett i flera avseenden. Den senaste rapporten från FN:s människorättsexpert för Sudan⁵ bekräftar att Sudan har genomfört ett flertal förändringar för att stärka mänskliga rättigheter och rättsstatens principer i Sudan sedan övergångsregeringens tillträde i september 2019. Denna utveckling bekräftas även av Sidas multilaterala och nationella partners. I september 2019 skrevs även ett avtal under mellan Sudans regering och kontoret för FN:s högkommissariat för mänskliga rättigheter, OHCHR, om en återetablering av ett landskontor i Sudan.

En av förutsättningarna för en lyckad demokratisk övergång bedömdes vara att sluta fred mellan regeringen och Sudans många rebellgrupper. Efter långdragna förhandlingar mellan regeringsrepresentanter och flera av de väpnade grupperna så undertecknades i oktober 2020 ett avtal, benämnt *Juba Peace Agreement* (JPA). I och med JPA öppnas nu dörren för ytterligare reformer, vilka försenats till följd av att fredsavtalet utgjorde en förutsättning för tillsättandet av en lagstiftande församling liksom av de inflytelserika delstatsguvernörerna. Fredsavtalet omfattar frågor såsom politisk maktfördelning, övergångsrättvisa, säkerhetssektorreform, landäggande och återvändandet av landets ca 2,4 miljoner internflyktingar⁶.

Sudans kvinnor spelade en mycket aktiv roll i revolutionen, och efter 2019 års maktskifte har flertalet positiva steg tagits för att stärka kvinnors ställning i samhället. Bland annat har den mycket kvinnodiskriminerande *Public Order Law* nu hävts, och det finns i och med fredsavtalet en överenskommelse om att kvoten av kvinnliga parlamentsledamöter nu höjs från 30 % till 40 %. Under sommaren 2020 antogs en nationell handlingsplan (NAP) för resolution 1325, men en finansiell plan för genomförandet har ännu inte presenterats. Trots de positiva steg som tagits finns det dock en besvikelse bland kvinnor att det inte skett större framsteg avseende kvinnors deltagande i politiska processer, och kvinnors roll i samhället får anses vara fortsatt utsatt.

Sudans säkerhetspolitiska landskap präglas fortsatt av osäkerheten kring den pågående utfasningen av AU/FN:s fredsbevarande styrka i Darfur, UNAMID, och installationen av den nya politiska missionen,

⁵ OHCHR, July, 2020

⁶ OCHA, December, 2020

UNITAMS⁷. UNAMID:s mandat upphörde 31 december 2020, och kommer att fasas ut under de kommande sex månaderna. UNITAMS har till skillnad från UNAMID inget fredsbevarande kapitel VII-mandat, och det finns en utbredd oro kring vad som kommer att ske med skyddet av civila. Även om konfliktnivåerna i Sudan har varit avtagande under de senaste åren så har det under slutet av 2019 och under 2020 på lokal nivå förekommit våldsamma konflikter i Darfur, men även i landets södra och östra delar. Sudans regering (i huvudsak den militära falangen) menar på att de har förmågan att skydda sin befolkning, men det förefaller vara tveksamt om de har tillräckliga resurser, civilbefolkningens tillit, eller för den delen viljan till detta.

En för Sudan avgörande utveckling är också att Sudan efter 27 år slutligen avförts från USA:s lista över terrorismstödjande stater (State Sponsors of Terrorism List, SSTL). Avförandet kom dock inte utan eftergifter från Sudans håll, där den förra amerikanska administrationen bland annat krävde omfattande kompensation för terroroffer och att Sudan skulle initiera en normalisering av relationerna med Israel.

Den största utmaningen är dock Sudans ekonomi. Grundorsakerna till den kollapsade ekonomin är strukturella och svåra att adressera. I september 2020 utlyste regeringen ett nationellt ekonomiskt nödläge. I december samma år uppgick inflationen till 269 %⁸. Nedstängningen i samband med covid-19-pandemins framfart beräknas ha lett till en BNP-förlust motsvarande 40 %⁹. En direkt konsekvens av den allt mer kritiska ekonomiska situationen är en dramatisk ökning av de humanitära behoven i landet. Sedan strategiperiodens början har antalet människor i behov av humanitärt stöd ökat från 5,5¹⁰ till 13,4¹¹ miljoner. Antalet människor i matosäkerhet (*Integrated Food Security Phase Classification*, IPC) 3 eller över har ökat till 7,1 miljoner¹². Enligt den senaste statistiken så befinner sig ytterligare 17 miljoner människor i IPC 2 (*concern*) och 20 miljoner människor i IPC 1 (*minimal*)¹³. Den dystra slutsatsen är således att den ekonomiska krisen med full kraft drabbat i stort sett hela Sudans befolkning.

Övergångsregeringen har allt sedan den tillträdde försökt genomdriva ekonomiska reformer. Regeringens reformagenda har mött mycket motstånd på den inrikespolitiska scenen. Den ekonomiska krockkudde som Världsbanken (bland annat med stöd från Sida) avser sjösätta i form av *Sudan Family Support Program* förväntas mildra konsekvenserna av de ekonomiska reformerna. Dock råder det ingen tvekan om att reformerna på kort sikt kommer innebära ytterligare vedermödor för den redan utsatta sudanesiska befolkningen. Om övergångsregeringen misslyckas genomföra de pågående ekonomiska reformerna är risken stor att de vinster man hittills uppnått helt undergrävs av ett växande missnöje. Det är långt ifrån självklart att regeringen lyckas driva igenom reformerna – i majoriteten av de länder där liknande reformer har initierats så har de också misslyckats.

Sudan drabbas även regelbundet av miljö- och klimatrelaterade katastrofer. Sudan rankas som nummer 174 av 181 länder på ett sårbarhetsindex University of Notre Dame (ND-Gain). Nederbörden är mycket ojämnt fördelad över året, vilket orsakar både torka och översvämningar. I september 2020 drabbades Sudan av de värsta översvämningarna på över ett sekel, med konsekvenser för över 900 000 hushåll¹⁴.

⁷ UNSCR Resolution 2524 (2020)

⁸ <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/inflation-forex-rates-continue-to-rise-amidst-rumours-about-a-new-sudanese-currency>

⁹ World Bank

¹⁰ Humanitarian Needs Overview 2018

¹¹ Humanitarian Needs Overview 2021

¹² Ibid

¹³ IPC 1 och 2 inkluderas inte i den humanitära målgruppen, men anses ändå vara utsatta.

¹⁴ Humanitarian Needs Overview 2021

I november 2020 i samband med att konflikten i etiopiska Tigray-regionen bröt ut har ett stort inflöde av flyktingar korsat gränsen till Sudan, och uppgår nu till 57 000¹⁵.

2.2 Perspektiven

Fattigas perspektiv på utveckling. I Sudan ökar fattigdomen dramatiskt, dels som en konsekvens av den svåra ekonomiska situationen, men dels också på grund av de primära och sekundära effekterna av covid-19. Fler människor än någonsin tidigare i Sudans historia befinner sig nu i extrem fattigdom. Samtliga av Sidas insatser i Sudan har som mål att direkt eller indirekt minska fattigdomen. Det är framförallt inom stödområde 3 som direkt stöd ges för att öka matsäkerheten och att skapa en inkluderande ekonomisk utveckling för framförallt jordbrukare. Ett exempel på en fattigdomsbekämpande insats är det landsomfattande kontantbaserade stödet *Sudan Family Support Program*, där Sida delfinansierar, via Världsbanken, Sudans försök att mildra konsekvenserna av de ekonomiska reformerna. Stödet anses vara strategimålsövergripande då det dels anses vara fattigdomsbekämpande, men även är kan anses vara ett indirekt stöd till Sudans demokratiska transition. I Sudan har Sida sedan strategins början arbetat med att stärka nexuset mellan det humanitära stödet och utvecklingssamarbetet, då resiliens bedömts centralt för en integration av fattiga människors perspektiv. Mellan 2018–2020 kanaliserades 86 % av Sidas medel genom multilaterala organisationer. Det kan tyckas vara en stor andel, men bygger på den förändringsteori som ligger till grund för strategin. Det har funnits ett behov att minska riskerna, men samtidigt öka rörligheten och flexibilitet i en multikomplex och riskfylld miljö. I den kontext som har präglats Sudan har de multilaterala organisationerna bedömts ha bäst förutsättningar för att nå ut till de som lever i störst fattigdom och utsatthet – de som oftast är svårast att nå. *Leave no one behind*-agendan har hög prioritet inom FN:s landteam i Sudan. I synnerhet UNICEF, men även andra multilaterala organisationer arbetar utifrån ett holistiskt perspektiv där olika tematiska områden integreras och bidrar till ett stärkt multidimensionella fattigdomsperspektivet.

Rättighetsperspektivet tillämpas på olika sätt i portföljen, både genom en integrering i område 1 och 3, men även genom direkta insatser riktade mot demokrati och mänskliga rättigheter. 2020 har nio av 13 insatser rättighetsperspektivet antingen som huvudsyfte eller delsyfte. Procentuellt sett är det ungefär samma fördelning som när strategin började implementeras 2018. Den stora skillnaden är att efter 2019 års revolution så har Sida nu möjlighet att arbeta med direkta insatser inom mänskliga rättigheter och demokrati. Sedan den civila övergångsregeringens tillträde för Sida nu normativ dialog med regeringen i Sudan, för stärkt nationellt ägande och koordinering. Statliga strukturer stärks även genom stöden till multilaterala organisationer genom deras systemstärkande arbete. 2020 så gick 40 % av Sidas totala stöd till stödområde 2. De nya insatserna är framförallt inriktade på att stärka de ansvarsbärande nationella institutionerna, men inkluderar också dialoger för att inkludera marginaliserade grupper i den pågående demokratiseringsprocessen. Ett bra exempel på integrering av strategimålen är stödet International IDEA (I-IDEA), vilka har komponenter som länkar ihop stödområde 1 och stödområde 2.

Det tematiska området **jämställdhet** har från strategins början setts som ett prioriterat område i Sudan. Under 2020 uppnåddes nästan målet att samtliga insatser har jämställdhet som huvudmål eller delmål (97%). Sida har under hittillsvarande strategigenomförande även bidragit till kapacitetstärkande av de multilaterala organisationerna genom att finansiera en jämställdhetsrådgivare på *UN Resident Coordinator's Office*, med syfte att stärka jämställdhetskompentensen och koordineringen av jämställdhetsarbetet inom FN:s landteam. Stödet har betraktats som en kvalitetssäkring när en så stor del av Sidas totala allokering i Sudan kanaliseras genom FN-systemet. Sida har i dialog uppmuntrat tätare samarbete kring jämställdhet mellan våra olika samarbetspartners, vilket bland annat resulterat i ett tätare samarbete mellan UN Women och UNFPA. I-IDEA genomför just nu en forskningsstudie

¹⁵ OCHA SUDAN, Situation Report, Last updated: 7 Jan 2021

om förutsättningarna för kvinnors politiska deltagande i Sudan, vilken ska ge evidensbaserat stöd till det demokratiprojekt Sida och EU stödjer. Sida stödjer också jämställdhetsrådgivare placerade vid prioriterade ministerier för att stärka övergångsregeringens jämställdhetskompetens inom deras respektive ministeriella ansvarsområden. Ett exempel på jämställdhetsintegrering inom stödområde 3 är konsortiet mellan Mercy Corps och ADRA. Organisationerna implementerar ett projekt för jordbruk, resiliens och miljö i Blå Nilen och i Södra Kordofan, där ett delmål omfattar att stärka kvinnor och barns tillgång till land och tjänster. Inom samma projekt ges även stöd till barnomsorg för att kvinnor ska kunna frigöra tid och därmed delta i projektet, samtidigt finns det inom projektet en heltidsanställd jämställdhetsrådgivare. Även om portföljen har en hög grad av jämställdhetsintegrering så finns det fortsatt utrymme för att engagera män och pojkar i jämställdhetsarbetet, och då inte bara som förändringsaktörer utan också för att utmana befintliga könsnormer kring maskulinitet i det sudanesiska samhället.

Konfliktperspektivet är mycket relevant för Sudan. Konfliktmönstret är komplext och inkluderar många olika dimensioner, inklusive konflikter mellan periferi och centrum, lokala etniska konflikter samt konflikter om naturtillgångar som land och vatten. Den allt sämre ekonomiska situationen och den ökande fattigdomen är faktorer som kan bidra till ökade konfliktnivåer. Stödområde 1 utgör cirka 15% av ingångna avtal, men 40 % av parterna har konfliktprevention som huvudmål eller delmål. Den procentuella andelen insatser som bidrar till perspektivet har därmed legat kvar på ungefär samma nivå sedan strategins början. Kontexten har dock efter 2019 års revolution förändrats, med nya strukturer och aktörer, vilka skapa nya möjligheter, men även utmaningar. Under strategiperioden har Sida genom att finansiera flertalet konfliktanalyser stärkt både den interna liksom partners kunskap kring konfliktodynamiken i landet, vilket bidrar till möjligheterna att både arbeta konfliktförebyggande och till att undvika att göra skada (*do-no-harm*). Det finns även tydliga synergier mellan strategiområdena, då Sida genom att stärka en inkluderande demokratisk övergång indirekt även förebygger konflikter, som ofta härrör ur politisk marginalisering. Likaså finns det i Sudan även tydliga samband mellan en säkrare matförsörjning och en ökad mänsklig säkerhet.

Den tematiska integreringen av **miljö- och klimatperspektivet** är fortsatt centralt för Sudan, men den svagaste länken i integration av programmen. Landet tillhör de länder som löper störst risk för att påverkas av klimatförändringarnas konsekvenser i form av översvämningar och torka, men har samtidigt mycket begränsade resurser att hantera desamma. Miljö- och klimatperspektivet är det perspektiv i den sammantagna portföljen som till lägst grad är integrerat. Under 2020 gick 21 % av Sidas insatsportfölj till partners som har miljö som antingen huvudmål eller delmål. Statistiken visar dock inte hela sanningen då merparten av Sidas stöd går till multilaterala organisationer, vilka i stor utsträckning arbetar miljö- och klimatintegrerat. Ett gott exempel på detta är UNICEF som under 2019 antog en miljöpolicy som nu integreras i landprogrammet. Inom ramen för Sidas stöd till WFP analyseras kopplingen mellan miljörisker och klimatförändringarnas påverkan för matsäkerhetssituationen. Eftersom Sverige ger omfattande stöd till de multilaterala organisationerna så ämnar Sida att ytterligare stärka vår dialog med dessa partners för att bättre utvärdera och driva arbetet för att miljö- och klimataspekten ska integreras på ett tillfredställande sätt.

Biståndet till Sudan har länge dominerats av humanitära insatser. Sidas fleråriga stöd till UNICEF:s landprogram som inleddes 2018 var exempelvis det första av sitt slag. **Resiliensperspektivet** är därför fortsatt relevant för att bidra till ett mer strategiskt arbete i att adressera de underliggande orsakerna till återkommande kriser. Vid strategins inledning identifierade Sida behovet av att öka samspelet mellan det humanitära stödet och långsiktigt utvecklingssamarbete för att hitta lösningar som framgångsrikt överbryggar avståndet mellan de två samt tydligt bidrar till minskad sårbarhet och stärkt resiliens för de allra fattigaste och mest utsatta. I takt med att den ekonomiska situationen i Sudan successivt förvärrats har antalet extremt fattiga och utsatta människor bara ökat. För Sida, med både humanitärt bistånd och utvecklingssamarbete i Sudan, finns två viktiga prioriteringar som verkar parallellt: 1. med humanitära medel fokusera på snabb och livräddande respons; 2. med utvecklingssamarbetet fortsätta att arbeta integrerat med resiliensperspektivet. Båda syns tydligt inte minst inom ramen för det humanitära och långsiktiga stödet till WFP.

2.3 Sveriges roll i strategisammanhanget

Vid strategiperiodens början var det internationella biståndet och givarkontexten i Sudan präglad av att biståndet i många år, av politiska skäl, helt och hållet dominerats av kortsiktiga humanitära insatser. De senaste årens omvälvande förändringar till trots präglas det internationella givarsamfundets arbete i landet ännu av tillgängliga korta finansieringscykler. EU är, tillsammans med Sverige och Storbritannien, de mer framträdande aktörer som verkar inom både det humanitära biståndet och utvecklingssamarbetet. EU:s bistånd till Sudan har tills nu främst kommit från 11:e EDF:ens reserver eftersom Sudan inte skrivit under Cotonouavtalet. EU:s nya biståndsstrategi för Sudan 2021-2027 kommer att ha liknande fokus som den svenska bilaterala strategin inom nyckelområden som är avgörande för Sudans övergång till demokrati. Givare som Tyskland och USA har, efter tidigare begränsningar att utöva utvecklingssamarbete med Sudan, nu båda påbörjat mer långsiktiga insatser i landet. Även Kanada utarbetar just nu en flerårig strategi och är en för Sverige viktig likasinnad givare.

En rad icke-DAC-aktörer har förhållandevis bred närvaro i Sudan, varav de främsta är Förenade Arabemiraten, Saudiarabien, Kina och Qatar. I synnerhet de förstnämnda har en central roll att spela i de pågående ansträngningarna att stabilisera den sudanesiska ekonomin även om de stora beloppen än så länge ser ut att dröja.

Bland de traditionella bilaterala humanitära givarna återfinns förutom Sverige även USA, Storbritannien, Tyskland, Japan, Kanada, Nederländerna, Norge och Schweiz. Även EU:s generaldirektorat för humanitärt bistånd, ECHO, är en central aktör.

FN dominerar genomförandet av både humanitärt och det knappa långsiktiga utvecklingsstöd som finns. Strukturena är fortfarande tungt centrerade kring den humanitära responsen. IMF och framförallt Världsbanken har under 2020 flyttat fram positionerna markant i och med deras stöd till det ekonomiska reformpaketet. Världsbanken har uppgraderat landskontorets status och är nu att betrakta som en nyckelaktör i Sudan, från att tidigare endast ha spelat en perifer roll.

Med innevarande strategi kom Sverige att ta en central plats i givarkollektivet och har genom att effektivt samordna och koordinera politik och bistånd både inom ambassaden och externt skapat en konkret plattform för *Team Sweden*. Detta har till dags dato bidragit till att stärka Sveriges roll i den framväxande normativa dialogen med den nya civilleda övergångsregeringen. Sida var också under 2019 en av grundarna till givarkoordineringsmekanismen Sudan International Partners Forum, SIPF. Arbetet med att skapa en lokal stark länk för dialog och koordinering mellan det nya sudanesiska styret och det internationella samfundet är fortgående.

Sammantaget är det traditionella givarsamfundet i Sudan betydligt mindre än vad som är brukligt, vilket också resulterat i att Sveriges roll inom biståndssektorn är större än vad strategins omfattning i normalfallet borde innebära. Detta förhållande gäller fortfarande tre år in i strategin.

2.4 Synergier med andra svenska strategier och aktörer

Strategi för Sveriges humanitära bistånd: De humanitära behoven i Sudan är omfattande och har ökat dramatiskt de senaste åren. Covid-19-pandemin och översvämningar har under 2020 ytterligare förvärrat situationen. Samspelet mellan det humanitära och långsiktiga utvecklingssamarbetet har varit välfungerande under strategiperioden, och kommer fortsätta vara centralt under överskådlig framtid.

Strategin för Hållbar fred: Samarbete har skett stödet till organisationen Saferworld, vilket är inkorporerat i kärnstödet till samma organisation. Framöver avses eventuellt fortsatt stöd hanteras genom den bilaterala strategin, men fortsatt nära dialog med Enheten för Hållbar fred kommer vara av stor vikt.

Globala strategin för kapacitetsutveckling: Sudans deltagande i den Globala Strategin för Kunskapsutveckling har skett genom deltagande i ITP-kursen ”*Climate Change Mitigation and Adaptation*”. ITP-programmet genomförs av SMHI där deltagare kommer från Sudan, Kenya, Mocambique, Zambia och Zimbabwe. Samarbetet med SMHI har fortlöpt även under innevarande pandemi och kursen befinner sig nu i urvalsprocessen.

Strategin för stöd genom svenska organisationer i det civila samhället: Stödet till Plan International (insats 13113) ligger under CIVSAMs kärnstöd till organisationen men finansieras med medel delegerade från Sudan-strategin. Nära koordinering med CIVSAM har varit av betydelse för att kunna harmonisera budskap i dialog med partnern.

Myndighetssamverkan har efter 2019 års revolution funnits med *Folke Bernadotte Akademin (FBA)*. I FBA:s regleringsbrev för 2020 stipulerades det att FBA inom ramen för strategin ska prioritera Sudan, men på grund av begränsade personalresurser hos FBA har frågan inte lyfts till en strategisk nivå. Sudan kommer sända deltagare till FBA:s utbildning om resolution 1325 som genomförs på Kofi Annan International Peacekeeping Training Centre (KAIPTC) i Ghana. En förfrågan har gjorts från UNFPA till *Statistikmyndigheten (SCB)* om en sekundering till Sudan för arbetet med en kommande folkräkning, som stöds av Sida medel. Dessvärre utan framgång då SCB inte hade ledig kapacitet i sin resursbas för personal. *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)* är i diskussioner med UNDP för att genom sekunderingar stödja arbetet med bland andra sudanesiska finansministeriet för koordinering av internationellt stöd.

Table 5. Outcome on All Appropriations in the Selected Country/Region (incl. Country Allocation)

	Anslagspost	Utfall 2020 (KSEK)	Avtalad bemyndiganderam (KSEK)
ID03 Partner country ENG	Appropriation	Outcome 2020 (KSEK)	Agreed frame of Outstanding commitments (KSEK)
Sudan	101 Humanitära insatser (7 1:1.1)	100 440	0
	103 Stöd genom svenska organisationer i det civila samh (7 1:1.5)	6 361	1 648
	106 Afrika (7 1:1.9)	360 370	428 593
	33 Strategiskt inriktade bidrag	2 500	0
	Total	469 671	430 241

3 Resultatredovisning

Table 1. Financial Overview 2020 per Area of Support/Objective in Strategy

Strategi	Stödområde	Mål	Utbetalat 2020
Strategy	Areas of Support	Objective	Outcome 2020 (KSEK)
Sudan 2018-2022	Total		370 370
	Sustainable peace	More inclusive peace processes, with greater participation of women and young people	6 960
		Improved conditions for peaceful and inclusive societies at the local level	50 587
		Total	57 547
	Human rights, democracy and the rule of law	Improved rule of law, increased transparency, and strengthened conditions for accountability	73 380
		Improved conditions for women's and girls' enjoyment of human rights, and for the rights of the child	73 723
		Total	147 104
	Environment, climate, agriculture and energy	Increased and more sustainable agricultural productivity, and improved food security	144 698
		More sustainable water resource management, and increased access to water and sanitation	19 272
		Increased production of, and access to, renewable energy	1 748
		Total	165 719

Table 3. Agreed Amounts per Area of Support for the Strategy Period

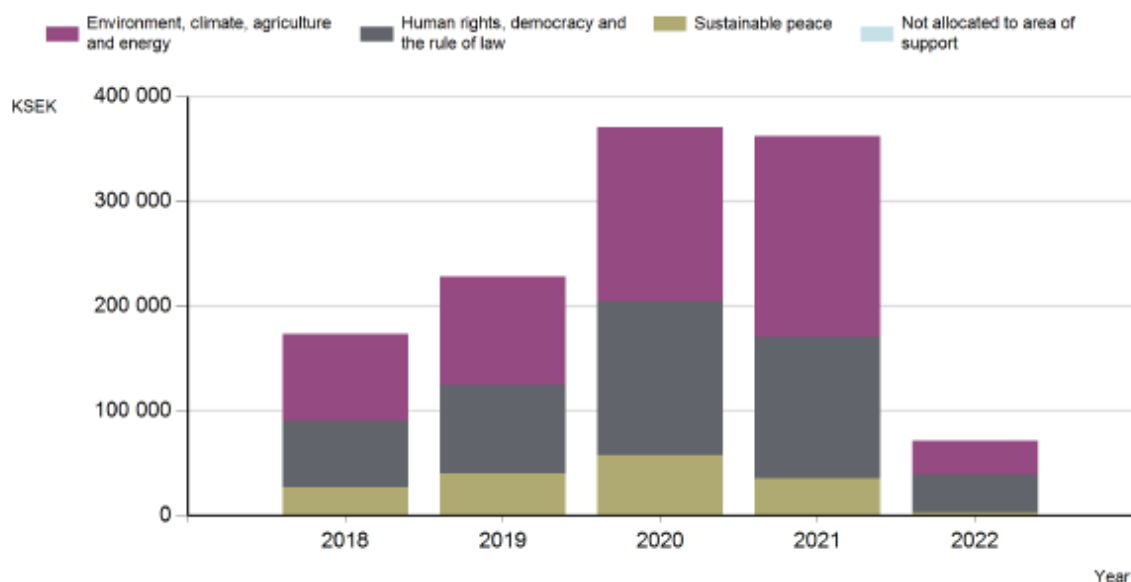
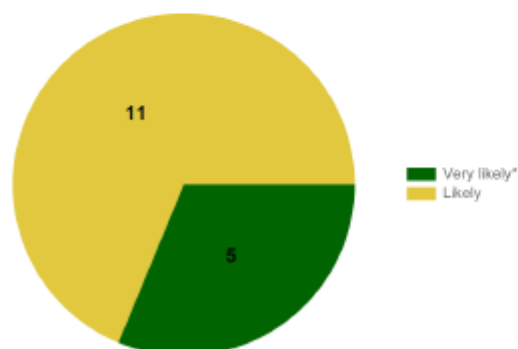

Table 4. Assessment of the Likelihood of Achieving the Contribution Objectives

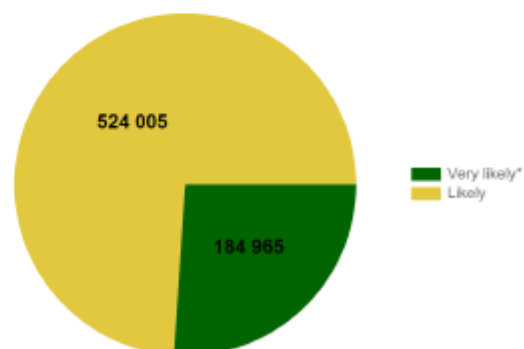
The two pie charts show the assessments of the likelihood of achieving the objectives of the contributions included in the strategy portfolio as per (4.1) contributions and (4.2) accumulated disbursed amount. The data is system-generated and aggregated based on the *Conclusion on Performance (CoP)* in Trac. In connection with the CoP, the question of the likelihood of achieving the contribution objective is answered according to a four-point scale, namely:

1. Very likely
2. Likely
3. Not likely
4. Not appraisable¹

4.1 As per Contribution

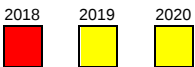

4.2 As per Accumulated Disbursed Amount (KSEK)

3.1 Stödområde 1: Hållbar fred

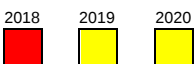
3.1.1 Mål 1.1: Mer inkluderande fredsprocesser, där kvinnor och unga deltar i högre utsträckning

Strategimål

Utvecklingen mot strategimålet bedöms under strategiperioden ha gått delvis framåt.

Även om förutsättningarna för att uppnå strategimålet får sägas ha förbättrats avsevärt under hittillsvarande strategiperiod så återstår ännu stora utmaningar. Det var i hög utsträckning marginaliserade grupper, inklusive kvinnor, unga och människor från landets periferi, som stod på barriaderna under den revolution som 2019 ledde till Bashir-regimens fall. När maktodelningsöverenskommelsen undertecknades i augusti 2019 inleddes fredsförhandlingar mellan den civilleda övergångsregeringen och de rebellgrupper som säger sig representera marginaliserade grupper runtom i Sudan. Det fredsavtal som efter långdragna förhandlingar signerades i oktober 2020 är av stor betydelse då flera av de rebellgrupper som under decennier stridit mot Sudans gamla regim nu istället blir del av den politiska centralmakten. Fredsavtalet har av många dock kritiserats för att följa den gamla maktodelningstraditionen mellan landets eliter och för att återigen exkludera det bredare civilsamhället. Likaså återfinns det förvisso ambitiösa utfästelser kring omfördelning av tillgångar och decentralisering av makt, men likt i tidigare fredsavtal finns stora frågetecken kring implementerings- och finansieringsfrågan. Under fredsförhandlingarna har även en tydlig spricka blottats mellan den civila och den militära falangen av det Suveräna råd som styr Sudan under övergångsperioden. Det är tydligt att parterna inte har samsyn kring hur man bygger en hållbar och inkluderande fred. Det faktum att fredsförhandlingarna upplevts som exkluderande har sannolikt även bidragit till tilltagande konfliktnivåer då flertalet grupper som exkluderats från förhandlingarna sett sig nödgade att försvara sina egna intressen med proaktivt våld. Den allvarligaste bristen i fredsavtalet får dock anses vara det faktum att de två viktigaste rebellgrupperna saknas runt bordet. Förhandlingar med dessa båda pågår ännu, och att få dessa att signera ett fredsavtal får anses vara av högsta prioritet.

Den nya FN-missionen, UNITAMS, vars mandat antogs i juni 2020, har som ett av fyra målområden i uppgift att stödja implementeringen av fredsavtalet¹⁶. UNITAMS första halvår har dock präglats av en etableringsfas och varken FN eller det bredare givarsamfundet har i slutet av 2020 en klar plan för hur implementeringen av fredsavtalet ska stödjas.

Portfölj

Sida bedömer att portföljen är delvis relevant.

Under aktuell rapporteringsperiod levererade fyra insatser mot delmålet, omfattandes totalt 24 miljoner kronor under 2018-20. Portföljen omfattade sedan tidigare strategi endast en insats, men utökades med ytterligare två stöd under 2018-19.

Innan 2019 års revolution var fredsförhandlingarna så gott som obefintliga och möjligheterna till att uppnå strategidelmålet var mycket avlägsna. Sedan revolutionen finns dock förnyade möjligheter att skapa en inkluderande fred. Sida har under perioden efter revolutionen bland annat undersökt möjligheterna att stödja FN-missionen UNAMID:s försök till att inkludera nämnda grupper i fredsförhandlingarna, men projektet ansågs inte bärkraftigt. Likaså har Sida undersökt möjligheter att genom UNDP stödja den nationella fredskommission vars mandat är att leda det nationella arbetet kring fredsbyggande, men än så länge har Sida inte funnit några ingångar. Diskussioner pågår dock

¹⁶ [https://undocs.org/en/S/RES/2524\(2020\)](https://undocs.org/en/S/RES/2524(2020))

fortsatt, men försvåras av den politiska verkligheten där militärfalangen har närmast monopol på frågor rörande fredsprocessen.

Den första av de två insatser som under rapporteringsperioden adderades till portföljen är det samarbete med Saferworld (insatsnummer 52130042) som ingicks inom ramen för Sidas kärnstöd från strategin för Hållbar fred, med finansiering från den bilaterala strategin. Saferworld har genom mindre kontantstöd lyckats stödja ett lokala ungdoms- och kvinnoledda initiativ i fredsbyggandeaktiviteter på lokal nivå. Den andra insatsen är stödet till ZOA (insatsnummer 12443), där en integrerad komponent bidrar till strategidelmålet. Den sedan tidigare befintliga insatsen är stödet till den givargemensamma fonden ”Darfur Community and Stability Fund”, förkortad DCPSF (insatsnummer 10804). Insatsen har under rapporteringsperioden genomfört och avslutat 14 projekt under det call for proposals som initierades under 2018, utfört en konfliktanalys i Darfur, samt avslutat fas ett av ett pilotprojekt kallat ”Gender and Peacebuilding Initiative” (GPI). GPI har till syfte att öka kvinnors deltagande i lokala fredsprocesser, men undersöker även möjligheter till att påverka normer och attityder i skärningspunkten mellan fredsbyggande och jämställdhet. DCPSF har dock erfarit stora svårigheter relaterat till ledarskap, men även kring att hitta förnyad relevans i en rörlig kontext. Sida kommer därför sannolikt att fasa ut stödet till DCPSF.

Att förutsättningarna för en inkluderande fredsprocess är mycket bättre efter 2019 års revolution råder det inga tvivel kring. Dock återstår stora svårigheter för att strategidelmålet ska uppnås, främst knutet till den politiska realiteten och Sudans historiska och djupt rotade samhällsstrukturer. Relevansen av strategidelmålet anses dock oförminskad och Sida kommer fortsatt arbeta för att söka nya ingångar till att stödja inkluderande fredsprocesser.

3.1.2 Mål 1.2: Förbättrade förutsättningar för fredliga och inkluderande samhällen på lokal nivå

	2018	2019	2020
Strategimål			

Utvecklingen mot strategimålet bedöms under strategiperioden ha gått delvis framåt.

Förutsättningarna för mer fredliga och inkluderande samhällen på lokal nivå har delvis förbättrats i och med tillträdet av den civilleda övergångsregeringen, vars uttryckliga ambition är att skapa en hållbar fred. Den lokala dynamiken har på många håll i Sudan förändrats sedan maktodelningsöverenskommelsen i augusti 2019. Lokala makthavare var tidigare i princip uteslutande lojala med den tidigare regimen, men sedan i juli 2020 är nu de inflytelserika delstatsguvernörerna tillsatta från den brokiga, civila koalitionen *FFC*¹⁷. Tillsättandet har dock inte varit friktionsfritt. I delstaten Kassala följdes den nya guvernörens tillträde av stora protester från grupper allierade med den förra regimen, med flertalet döda som följd¹⁸.

I Darfur skapar UNAMID:s pågående tillbakadragande fortsatt stor oro. Även om säkerhetssituationen i Darfur i stort rört sig i rätt riktning över de senaste åren, så har det under den senare delen av rapporteringsperioden inträffat flertalet oroande incidenter. I Centrala Darfur omkom 40 människor i en attack mot civila i december 2019¹⁹ i en av flertalet liknande incidenter de senaste 18 månaderna. Skydd av civila är fortsatt en mycket infekterad fråga i Sudan och den civilleda övergångsregeringen motsatte sig all form av fredsbevarande styrka i den nya FN-missionen UNITAMS, med hänvisning till att den nationella kapaciteten att skydda civila är fullgod. Sannolikt reflekterar detta styvnackade motstånd till internationell närvaro snarare den militära falangens än den civila falangens vilja. De

¹⁷ <https://www.aljazeera.com/news/2020/07/sudans-transition-civilian-governors-challenges-200728105404834.html>

¹⁸ <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/kassala-clan-clashes-continue>

¹⁹ <https://sudantribune.com/spip.php?article68789>

knappa två miljoner internflyktingarna i Darfur²⁰ uttrycker stor oro kring det säkerhetsvakuum som kommer att uppstå i UNAMID:s frånvaro.

Portfölj

Sida bedömer att portföljen är delvis relevant.

Under rapporteringsperioden levererade totalt sju insatser mot strategidelmålet, omfattandes totalt 100,6 miljoner kronor för 2018-20. Sedan tidigare strategi har ytterligare fem insatser som bidrar till strategidelmålet adderats till portföljen.

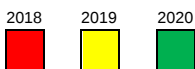
Fokus för portföljutvecklingen har under tiden efter revolutionen varit att knyta an den nationella fredsprocessen med fredsbyggandeinitiativ på lokal nivå. Det ovan nämnda stödet till *Saferworld*²¹ anses ligga väl i linje med dessa prioriteringar. Saferworld har gett mindre stöd till ett femtontal nationella NGO:s i syfte att stödja lokala fredsbyggande initiativ. Som exempel har de gett ett mindre finansiellt stöd till en ungdomsorganisation vilka sökt få gehör för ungas perspektiv i fredsförhandlingarna. En annan organisation har genom ett mindre stöd arbetat med lokala försoningsprocesser i delstaten Khartoum, där de genom kulturella- och sportaktiviteter försökt reducera spänningar mellan ungdomsgrupper.

Sidas stöd till UNDP:s *Community Stabilization and Security Program* (C2SP) (insatsnummer 12312), har under rapporteringsperioden även bidragit till stödområdet. C2SP har genom en holistisk ansats stärkt lokal konfliktslösningskapacitet och även adresserat grundorsaker till konflikt genom att bland annat stärkt försörjningsmöjligheter till framförallt unga. C2SP arbetar även med kapacitetshöjande av och en ökad inkludering i lokala konfliktlösningsmekanismer. Tidigare nämnda stöd till *DCPSF* har även bidragit till stödområdet, liksom det oallokerade stödet till UNICEF:s landprogram (insatsnummer 12604). Även stödet till I-IDEA anses ha tydliga beröringspunkter med strategidelmålet. Slutligen anses det nyligen ingångna stödet till Världsbankens *Family Support Program* vara ett viktigt fundament för förutsättningarna att skapa en hållbar fred runtom i Sudan.

Med den civilledda övergångsregeringen och signeringen av fredsavtal finns framöver förutsättningar för en mer ambitiös ansats till fredsbyggande i Sudan. Begränsningen till att stärka fredsbyggande på en lokal nivå var anpassad till en annan verklighet, och framöver bör Sida försöka stärka fredsbyggandearbetet på en mer holistisk nivå, genom att stärka nationella initiativ och institutioner.

3.2 Stödområde 2: Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer

3.2.1 Mål 2.1 Förbättrad rättssäkerhet och ökad transparens samt stärkta förutsättningar för ansvarsutkrävande.

Strategimål

Utveckling mot strategimålet bedöms gå framåt.

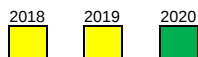
Förutsättningarna för förbättrad rättssäkerhet och transparens har förbättrats kraftigt sedan strategin började implementeras 2018. *The Draft Constitutional Declaration* som antogs augusti 2019, ålägger övergångsregeringen att arbeta för parlamentarisk demokrati med lika medborgarskap för alla, grundad i rättvisa, jämlikhet och mångfald och som garanterar mänskliga rättigheter och

²⁰ <https://reliefweb.int/report/sudan/sudan-humanitarian-needs-overview-2020-january-2020>

²¹ Saferworld, Agents of Change (52130042)

grundläggande friheter. Under den efterföljande perioden har flera reformer initierats i syfte att återupprätta rättssystemet. Som exempel har säkerhetsapparatusens roll i rättskipningen begränsats, ICC fått större oberoende att arbeta självständigt och utreda äldre fall, samt att viktiga förändringar skett kring kriminallagstiftningen. Bland annat begränsades den islamska lagstiftningen (*sharia*) när det gäller piskning och dödsstraff (*hudud*). Däremot har Sudan ännu inte tagit några steg närmare att ratificera de internationella MR-protokollen – här har Sida en viktig roll att spela genom att utöva påtryckning. Civilsamhällets utrymme är fortfarande begränsat och den nya lagen ”*Cybercrime Amendment Act*” som antogs 2020 kan kraftigt begränsa utrymmet för MR-försvarare och journalister. En annan problematik är att somliga genomdrivna lagreformer och tillägg som nyligen tillförts lagstiftningen förefaller stå i kontrast till existerande delar av lagsystemet, vilket skapar förvirring. Av den anledningen har justitieministeriet precis påbörjat en översyn av landets lagar och de olika tilläggen. Det finns förslag på en reform av rättssystemet, men processen är ännu i sin linda bland annat då justitieministeriet genomgår en omstruktureringsprocess. Ett prioriterat område är styrning och kontroll av den finansiella sektorn, i syfte att föra in de statsägda företagen samt företag som ägs av militären under civil kontroll. Slutligen förväntas ett utkast på en ny anti-korruptionslag snart att läggas fram för en slutlig konsultation.

Portfölj

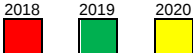
Sida bedömer att portföljen är relevant.

Under rapporteringsperioden 2018-2020 har portföljen bestått av fem insatser, varav tre är nya för 2020. Dock har fler insatser delvis rapporterat mot strategimålet. Tillsammans har det hittills betalats ut 121 miljoner kronor för att stärka delmålet. Efter 2019 års revolution har insatsportföljen utvecklats väl. Utvecklingen beror både på att det sedan tidigare fanns en utvecklingspotential inom portföljen och att ytterligare medel tillsköttes strategin i syfte att stärka Sudans demokratiska transition. Sida var därför i en god position för att snabbt kunna gå in och stödja övergångsregeringens reformagenda. Sidas multilaterala partners arbetar systemstärkande, och kunde med kort varsel gå in med tekniskt stöd till regeringen. Sverige har inom stödområdet slutit tre nya avtal under 2019 och 2020: ett stöd till OHCHR:s etableringen av ett landskontor (insatsnummer 14126) och ett stöd till I-IDEA:s projekt för att stödja den demokratiska transitionen (insatsnummer 14126); samt ett stöd till UN Women (insatsnummer 13366). OHCHR har utarbetat ett utkast för en reformering av *National Human Rights Commission*. Sidas stöd till UN Women går bland annat till att utarbeta ett utkast för en *Gender Commission* och till att på längre sikt även stärka dess kapacitet, vilket är ett uppdrag från justitieministern.

De nya insatserna till trots, så finns det förbättringspotential i portföljen. Sidas stöd till det civila samhället är begränsat. Sida ska undersöka hur man på bästa sätt kan bidra till att förbättra möjligheterna för det civila samhället att verka i Sudan och stärka dess påverkanskraft. En analys av det civila samhället kommer bättre belysa dess potential men även begränsningar, strukturer, dess prioriteringar och pågående processer. Slutligen ska Sida tillsammans med regionala SRHR-teamet analysera på vilket sätt Sida kan nå ut till HBTQI-rörelsen, vilken förblir en av de mest marginaliserade grupperna i Sudan.

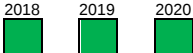
Sida och UNICEF (insatsnummer 12604) har gemensamt initierat ett pilotprojekt som syftar till att stärka kapaciteten vid identifierade ministerier genom att ge unga människor i början av sin karriär en inestegstjänst, samtidigt som de parallellt ämnar stärka kapaciteten hos samma grupp. De ministerier som identifierats hittills är *Ministry for Labor and Social Development* och *Ministry for Education*.

3.2.2 Mål 2.2 Förbättrade förutsättningar för kvinnors och flickors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, samt för barnets rättigheter

Strategimål ⁴

Utvecklingen inom strategimålet bedöms under perioden ha gått delvis framåt.

Situationen för kvinnor och ungdomar i Sudan har förbättrats när det gäller formella rättigheter. Under 2019 begränsades den mycket diskriminerande *the Public Order Act* från 1996, liksom flera andra lagar som diskriminerat kvinnor. Sudan har även nyligen antagit en handlingsplan för resolution 1325. Det finns trots tydliga framsteg en utbredd besvikelse bland kvinnor och ungdomar gällande deras politiska representation efter den revolution som dessa grupper anser sig ha varit den avgörande kraften bakom. Kvinnliga kandidater framförs sällan som alternativ vid politiska nomineringar, framförallt inte på delstatsnivå. Unga kvinnor kan anses vara dubbelt diskriminerade, dels genom deras ålder och dels på basis av deras kön. Kvinnorörelsen i Sudan är splittrad i två falanger, där den ena identifierar sig med feminism inom ramen för sharialagarna, medan den andra förhåller sig till internationella MR-lagar. Termen 'feminism' attackeras regelbundet i tidningar och på sociala medier. Sudan är ett av de länder som har skrivit under "*Geneva Consensus Declaration*", varigenom landet ställer sig bakom traditionella familjevärden och emot fri abort. Den ekonomiska krisen i Sudan slår hårt mot kvinnor och barn, och situationen har förvärrats under rådande pandemi. Antalet gatubarn har ökat markant i hela Sudan och förekomsten av hemlösa unga mödrar har ökat. Det verkliga antalet är dock okänt, likaså förekomsten av trafficking. Många röster har därför väckt krav på en nationell handlingsplan för hemlösa barn.

Portfölj

Sida bedömer att portföljen är relevant.

Under rapporteringsperioden 2018-2020 har fem insatser ingått i portföljen varav två är nya för 2020. Elva organisationer har helt eller delvis levererat mot strategimålet. Totalt har det hittills betalats ut 174 miljoner kronor under motsvarande tid för att stärka delmålet. Partnerportföljen anses ha viktiga strategiska förankringar och möjliggör normativt arbete, samtidigt som partners genom egna nätverk når ner till lokal nivå. De senare stärker länken mellan centrum och periferi, vilket är av stor vikt för Sudans demokratiska transition och underlättar även implementering av nya lagar. Sida finansierar en jämställdhetsrådgivare på P5-nivå på UN RCO (insatsnummer 11578), med syfte att bidra med ökad kompetens och koordinering inom FN:s landteam. Funktionen samverkar nära med UN Women, och gemensamt har de med framgång fört in jämställdhet på policynivå i FN-systemet. Ett gott exempel på deras framgångsrika påverkansarbete är det faktum att UNITAMS har en mycket stark jämställdhetsintegrering. Via UN Women bidrar Sida till att sju nationella jämställdhetsrådgivare är placerade på relevanta ministerium, bland annat vid Finansministeriet, Justitieministeriet och vid Premiärministerns stab.

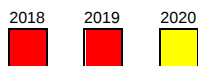
Sida stödjer även UNFPA:s landprogram i Sudan med särskilt fokus på arbetet med SRHR-frågor (insatsnummer 11400). Familjeplanering är ett känsligt ämne i det värdekonserverande Sudan, inte minst på landsbygden. Sudan präglas kulturellt och socialt i stor utsträckning av normer och oskrivna lagar, och för att kunna stärka kvinnor och barns rättigheter krävs normativt förändringsarbete över tid. Plan International (insatsnummer 13113) arbetar sedan början av 2020 i 60 byar för att öka kunskapen om unga kvinnors rättigheter inom kvinnlig omskärelse och barnäktenskap. Plan arbetar med att successivt bygga förtroende och därigenom försöker de åstadkomma social transformation genom att på ett inkluderande sätt ersätta oskrivna lagarna med människorättsprotokollen. Även UNFPA arbetar på lokal nivå för att minska kvinnlig omskärelse.

I insatsportföljen saknas stöd till nationella kvinnoorganisationer för att de ska kunna organisera sig och driva sina egna frågor. Just nu går Sidas stöd till organisationer som talar *för* kvinnor. Bristen på möjlig finansiering är ett stort problem för en effektiv kvinnorörelse.

3.3 Stödområde 3: Miljö, klimat, lantbruk och energi

3.3.1 Mål 3.1 Ökad och mer hållbar produktivitet inom lantbruket samt tryggare livsmedelsförsörjning

Strategimål

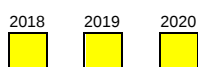
Sida bedömer att utvecklingen mot strategidelmålet går delvis framåt.

Jordbrukssektorn är Sudans huvudsakliga näringsgren och sysselsätter uppemot 80% av befolkningen. Under de senaste decennierna har Sudan präglats av låg jordbruksproduktivitet och lider idag av flera problem, inklusive svagt statligt engagemang, bristande nationell kapacitet, ekonomisk isolering, bristfällig infrastruktur, samt en hög påverkansgrad av klimatförändringar. Sudan har dock med variationsrika och omfattande naturresurser goda grundförutsättningar att bygga en inkluderande ekonomisk utveckling – fredsavtalet anses vara ett viktigt steg för att stärka mänsklig säkerhet och därigenom trygga människors inkomstmöjligheter. Livsmedelsförsörjningssituationen har dock under innevarande strategiperiod försämrats kraftigt till följd av Covid19-pandemin, naturkatastrofer, konfliktrelaterad fördrivning och framförallt den grasserande ekonomiska krisen.

För den civilleda övergångsregeringen är en reform av jordbrukssektorn en tydlig prioritet, men till följd av återkommande kriser har man ännu inte kunnat ägna sektorn något större fokus. Enligt senaste tillgänglig statistik befinner sig 9,6²² miljoner människor i kris eller värre (IPC 3 eller högre) vad avser matosäkerhet. Internt fördrivna personer, återvändande, hushåll som bor i konfliktområden och flyktingar tillhör alla de grupper som är svårast drabbade av matosäkerhet. Samtidigt är bedömningen att det makroekonomiska läget på kort sikt ej kommer att förbättra matosäkerhetssituationen.

Koordineringen mellan regeringen och det internationella samfundet inom jordbrukssektorn fortsätter att stärkas. Den tematiska arbetsgruppen inom jordbrukssektorn inom ramen för SIPF delar information och försöker koordinera arbete genom att synliggöra vilka aktörer som är aktiva inom vissa sektorer och områden i landet.

Portfölj

Sida bedömer att portföljen är delvis relevant.

Under perioden 2018-2020 har 279 miljoner kronor betalats ut fördelat över åtta insatser för att stödja delmålet. Sida har under strategiperioden tagit en flexibel ansats till att lägga om aktiviteter och prioriteringar utefter en mycket rörlig kontext. Sidas partners har trots svårigheter fortsatt implementering, men de många svårigheterna knutet till kontexten har renderat i ett lägre resultatuppfyllande mot strategimålet.

Mercy Corps (insatsnummer 13260) är en samarbetspartner sedan 2019, och fick under 2020 utökat stöd med ytterligare 30 mkr för att utöka sina aktiviteter och även inkludera långsiktiga aktiviteter för att motverka konsekvenserna av Covid-19. Delvis till följd av pandemin, men i huvudsak på grund av

²² OCHA Humanitarian Needs Overview 2021 utkast december 2020

den rådande inflationen i landet, var det ej möjligt för Mercy Corps att implementera viktiga komponenter av sitt projekt innan jordbrukssäsongens början. Dock fortsatte samarbetet med privatsektorn kring att ta fram lösningar för att länka bönder till de produkter som endast kan tillgodoses av kommersiella aktörer. Den svårarbetade kontexten har tvingat Mercy Corps lägga om sin planering och istället lägga fokus på de aktiviteter som kan utföras effektivt. En sådan omprioritering är att istället lägga större fokus på digitala lösningar för att nå sin målgrupp med information om klimatförändringar, klimatsmart jordbruk och även kring länkar till den privata sektorn för att kunna få tillgång till klimatsmarta jordbruksprodukter.

Stödet till WFP (insatsnummer 13259) ingicks i slutet av 2019 för att kunna möta den ökade matosäkerheten, genom att minska svinnet vid skördar och för familjer att kunna spara de grödor till den tid på året maten är knapp. Den andra komponenten av projektet omfattar en så kallad *public works*-komponent, med syfte att stärka fattiga människors resiliens under de perioder av året då de inte har inkomst tryggad. Projektet befinner sig ännu i ett tidigt stadie av implementeringen, men har upplevt vissa förseningar till följd av pandemin. Trots nämnda utmaning har WFP lyckats anpassa arbetsmetoderna till den nya situationen, och kan sägas ha levererat mot de förväntade resultaten i relativt hög utsträckning.

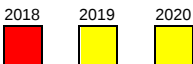
Det stöd till UNDP:s C2SP som omnämns under stödområde 1 arbetar integrerat med stabilisering, försoning och inkomststärkande möjligheter inom ramen för strategiområde 3. Stödet har bidragit till att lokalsamhällen i konfliktdrabbade delar av Sudan fått jordbruksutrustning och utbildning kring användning och underhåll av desamma. Kvinnors ekonomiska egenmakt har stärks genom kapacitetshöjande insatser inom entreprenörskap i kombination med mindre finansiella startbidrag.

Inom ramen för Sidas ITP-program sände Sudan under 2020 flertalet deltagare till kursen Klimatförändringsreducering (CCMA). Innehållet i programmet ger ett brett perspektiv på orsakerna till och konsekvenserna av klimatförändringar på vattenresurser och jordbruk.

Vad gäller portföljutveckling behövs ytterligare ansträngningar för att stärka integrering av miljöperspektivet i merparten av Sidas innevarande partnerskap. För att uppnå ett starkt miljöperspektiv krävs ett större fokus från partners, men även ett synliggörande av synergierna med hållbar vattenresursförvaltning samt förnybar energi för att uppnå bättre och mer hållbara resultat.

Sida har även identifierat nya möjligheter att inleda arbete i östra Sudan – ett hittills eftersatt område – med fokus på klimatförändringar och stärkande av lokala myndigheters kapacitet.

3.3.2 Mål 3.2 Mer hållbar vattenresursförvaltning samt ökad tillgång till vatten och sanitet

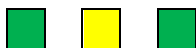
Strategimål

Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålet går delvis framåt.

I Sudan finns alltså en stor andel människor boendes i konfliktmiljöer, och som därmed ofta saknar trygg tillgång till vatten för egen konsumtion, men även för bevattning av jordbruk och kreatur. Problemen inom landets vattenresursförvaltning är dock inte begränsade till behov av ytterligare investeringar, utan kräver även stora insatser för att skapa hållbara system för att hantera knappa vattenresurser och samtidigt beakta ett konfliktperspektiv. Vattenresursförvaltning har även identifierats av den civila övergångsregeringen som ett prioriterat område. Ministeriet för konstbevattning och vattenresurser har en aktiv roll i IWRM-nätverket (integrerad vattenresursförvaltning), vilket administreras av ett sekretariat lett av UNEP och ZOA. De befintliga samordningsstrukturen existerar endast på nationell nivå, och återfinns ännu ej på delstatsnivå. I förlängningen finns det en ökad grogrund för att genom dessa förbättrade förutsättningar stärka tillgången till vatten på lokal nivå och hantera vattenresurserna på ett hållbart och konfliktkänsligt vis.

Sudan har nu påbörjat arbetet att ta fram tre strategier inom vattensektorn som förhåller sig till konstbevattning, vattentillgång till hushåll och nationell vattenresurshantering. Det bör dock betonas att den nya civilledda regeringen framskrider långsamt, samtidigt som behoven inom området ännu är omfattande. Det finns förhoppningar om att miljöfrågorna på regeringsnivå kommer att lyftas fram mer koordinerat och strategiskt under de kommande åren av strategin. I oktober lanserades den första ”State of the Environment and Outlook Report” någonsin med temat “Environment for Peace and Sustainable Development”.

Portfölj

Sida bedömer att portföljen är relevant.

Under perioden 2018-2020 har 63 miljoner kronor betalats ut över sex insatser för att stödja delmålet.

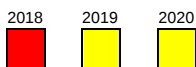
UNICEF är en ny viktig partner inom portföljen, sedan Sida ingick avtal om att stödja hela landprogrammet. UNICEF är en viktig aktör inom sektorn, vilket inte minst visade sig under pandemin. I responsen till Covid19-pandemin har responderat väl mot de hastigt uppkomna behoven och samtidigt lyckats upprätthålla ett gott utvecklingsperspektiv. Det arbete UNICEF utförde inom ramen för responsen mot pandemin, med bland annat stöd till hälsocentraler, flyktingläger och rehabilitering av sanitära faciliteter i skolor, förflyttades i samband med de omfattande översvämningarna hösten 2020 över till de mest drabbade områdena. Vidare har UNICEF även spelat en viktig roll och bidragit till att reducera antalet kolerafall där de som exempel under epidemin i 2019 bidrog till att 5,2 miljoner människor i Sudan fick hygieninformation, varav 1,4 miljoner människor i högriskområden även fick tillgång till rent vatten. En viktig del av UNICEF:s arbete är att verka institutionsstärkande, och höja kapacitet hos lokala partners och relevanta ministerium genom teknisk rådgivning. Som ett konkret resultat i detta avseende har UNICEF bidragit till Sudans första *WASH in schools assessment*, där de kartlagt 16 300 skolor i Sudans samtliga 18 delstater.

ZOA:s IWRM-projekt har fått stöd från Sida sedan 2018. Dock har de erfarit flera förseningar kopplat till både revolutionen och sedan till utbrottet av Covid-19. Det är först under 2020 som konkreta resultat har börjat uppvisas i form av identifiering av prioriteringar inom lokal vatteninfrastruktur tillsammans med lokala myndigheter och lokalbefolkning, samt upprättandet och kapacitetsstärkande av jämställda IWRM-kommittéer. Deras tillvägagångssätt syftar till att stärka den sociala sammanhållningen mellan olika aktörer, och samtidigt förbättra situationen kring sanitet. Ansatsen förväntas i förlängningen bidra till reducerade konfliktnivåer och till att öka motståndskraften mot klimatförändringar. De faktorer som Sida identifierat som bidragande till en hållbar vattenresursförvaltning inkluderar flertalet faktorer relaterade till tillgängligheten till grundvatten, bristande möjligheter till underhåll av befintliga vattenpumpar, konflikt och en allmänt ineffektiv användning av befintliga vattenresurser.

Sida bedömer att ytterligare fokus kommer att krävas för att ytterligare stärka vattenresursförvaltning i Sudan, både genom att stödja en nationell IWRM-strategi samt att förbättra tillgången till vatten på gräsrotsnivå genom förbättrad drift, underhåll och hantering av befintlig infrastruktur av landets vattenförsörjningssystem.

3.3.3 Mål 3.3 Ökad produktion av och tillgång till förnybar energi

Strategimål

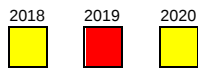

Sida anser att utvecklingen mot strategimålet gått delvis framåt under strategiperioden.

Enligt International Energy Agency, så produceras den största delen av Sudans energi från vattenkraft och mer än hälften av Östra Afrikas totala olje-baserade kapacitet finns i Sudan (2018). Sudan en av

de lägsta nivåerna i Afrika, när det gäller utvecklingen av solenergi. Detta trots att förutsättningarna är bland de bästa. Samtidigt så saknar 60 % av Sudans befolkning helt tillgång till el, så på flera sätt är förnybar energi viktigt för att minska fattigdomen i Sudan. Regeringen har vid flera tillfällen försökt implementera initiativ för att öka den förnybara energin, men det har inte lyckats. Sektorn för förnybar energi i Sudan befinner sig ännu i en tidig fas. Orsakerna till detta är flera, men en viktig faktor är de bristfälliga förutsättningar för privata aktörer inom den förnybara energisektorn och på de nuvarande subventionerna fört fossila bränslen. Men övergångsregeringen har som mål att höja nivån väsentligt genom att satsa på sol och vindkraftverk. Hösten 2020 lanserade Sudans ställföreträdande Minister of Energy and Mining, en roadmap för hur förnybar energi ska stimuleras, samtidigt som han bekräftade regeringens politiska stöd för sektorn.

Portfölj

Sida bedömer att portföljen är delvis relevant.

Under perioden 2018-2020 har 9,7 miljoner kronor över tre insatser betalats ut för att stödja delmålet.

AECF stöder programmet REACT Sub Saharan Africa sedan 2018. REACT lämnade i september 2020 in en inception rapport. Rapporten fokuserar på hur man kan förstärka privata sektorns och icke-statliga organisationers kapacitet inom marknadsbaserad strategi. Arbetet med AECF har utvecklingspotential då det kan ligga till grund för kommande arbete inom det tematiska området. Sida har identifierat och undersökt flera projekt för att stödja ökad produktion och tillgång till förnybar energi på ett hållbart sätt. Inledande förhandlingar pågår med en partner (UNEP och Practical Action) som är i färd med att utveckla ett projektförslag för ett pilotprojekt som syftar till att generera elektrifiering med off-grid-teknik för belysning och mer produktiv användning. På lång sikt kommer projektförslaget bidra till att regeringen upprättar ett mer effektivt regelverk för förnybar energi som kan locka till sig privata investerare. Förslaget väntas behandlas under första kvartalet 2021.

4 Implikationer och rekommendationer

4.1 Implikationer

Sveriges bistånd till Sudan fortsätter att i huvudsak vara relevant och uppvisar resultat inom de olika stödområdena i strategin. Den sudanesiska kontexten fortsätter att vara rörlig och innehåller en rad mycket komplicerade utmaningar.

Följande aspekter kommer särskilt att prioriteras under det fortsatta strategigenomförandet:

- Den kollapsade ekonomin utgör en grundläggande utmaning och risk för Sudan. Med denna följer också en fortsatt dramatisk ökning av de humanitära behoven. Samtliga stödområden i strategin har bäring på det samhällsutvecklingen i landet med tydlig gemensamt fokus på rättigheter och resiliens.
- Den oförutsägbara utvecklingen föranleder en fortsatt MDPA samt portföljanalys. Beroende på utfallet av denna analys kan portföljen komma att anpassas och vidare också föda in i processen för framtagandet av en ny strategi för Sudan.
- Det nya och breddade givarlandskapet påverkar de sista åren av innevarande strategi. Under kommande år kan portföljen konsolideras till områden där Sverige har ett tydligt mervärde.

- Den pågående demokratiska utvecklingen är ett samhällsprojekt som på bred front ger möjligheter för Sverige att mer direkt stötta uppbyggnaden av kapacitet inom myndigheter och institutioner.
- Efter det att *Juba Peace Agreement* undertecknats har analys inletts för att hitta möjligheter att bäst knyta an fredsbyggande på lokal nivå till nationell nivå. I detta ingår också Sida kommer titta på vilka möjligheter det finns att för Sverige att mer direkt stötta uppbyggnaden av institutionell kapacitet.
- Sida avser utvärdera på vilket sätt man bäst bygger vidare på stödet till Världsbankens *Sudan Family Support Program* genom att stödja mer långsiktiga socialt trygghetssystem.
- Stöd till civila samhället är en kommande prioritering. Inledningsvis innebär detta en analys av det civila samhället med syfte att belysa dess potential, men även dess begränsningar, strukturer, prioriteringar och existerande aktörer. I detta ingår också på vilket sätt det civila samhället kan stödja marginaliserade grupper, till exempel HBTQI-rörelsen.
- I den fortsatta utvecklingen av strategiportföljen krävs ytterligare ansträngningar för att stärka integrering av miljöperspektivet i samtliga samarbeten. Behov av att stärka närvaron i landets östra delar är också tydligt, i synnerhet med förebyggande arbete i klimatkrisens fotspår
- Sverige bör fortsätta att utveckla sitt arbete med policydialog för att stärka påverkansarbetet i vissa för Sverige angelägna frågor. Den förändrade kontexten i Sudan har skapat möjligheter som inte tidigare fanns. Det pågående arbetet med att skapa funktionell givarkoordinering och därmed också starkt biståndseffektivitet bidrar till en stark plattform för Sverige.

4.2 Rekommendationer inför kommande strategi

De senaste två åren har inneburit omvälvande förändringar i Sudan. Landet har gjort viktiga framsteg på en rad olika områden men står också inför en rad enorma utmaningar. Det råder en betydande osäkerhet kring hur landets utveckling kommer se ut kommande år.

Följande rekommendationer lämnas för kommande strategiarbete:

- Den övergripande inriktningen, inklusive de tematiska områdena, är fortsatt relevant. Kontinuitet ger möjlighet till varaktiga resultat och ett svenskt mervärde kan ta form. Sistnämnda inte minst genom fortsatt fokus på kvinnor, unga samt övriga marginaliserade grupper i det sudanesiska samhället.
- En tydlig flexibilitet kommer fortsätta vara central i en så oförutsägbar och föränderlig kontext.
- Begränsningen i innevarande strategi att fokusera samarbetet till multilaterala organisationer bedöms inte längre vara relevant. I och med de kontextuella förändringarna är det viktigt att diversifiera partnerportföljen, för att på så sätt inkludera bland andra civila samhället samt privata sektorn. Även ett tydligare myndighetssamarbete kan bidra med svenskt mervärde.
- Givet den osäkra utvecklingen framstår det som allt viktigare att ett tydligt stöd erbjuds till att bygga upp och stärka det civila samhället. Senaste årens politiska förändringar har inneburit att detta arbete är både möjligt och kan bidra till konkreta resultat.

- Fortsatt arbete som bygger synergier mellan det humanitära och långsiktiga utvecklingssamarbetet, inklusive fredskomponenten i det så kallade trippelnexus: et, är centralt för att motverka ökad fattigdom.
- Covid-19-pandemin har bidragit till att tydliggöra Sudans avsaknad av ett fungerande hälsosystem, på alla fronter. Idag stödjer Sida organisationer som arbetar förebyggande med hälsa, men också med att stärka hälsoinstitutioner utifrån ett rättighetsperspektiv. Detta arbete är fortsatt viktigt men det finns nu anledning att undersöka om hälsa är relevant som ett eget område där Sverige har mervärde.
- Fortsatt fokus på policydialog för att stärka påverkansarbetet i vissa för Sverige angelägna frågor.